

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ГЕОПОЛІТИКА ТА ГЕОЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	292 Міжнародні економічні відносини ОПІ Міжнародні економічні відносини
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 22 год., семінарських занять – 18 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут кафедра	ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника(ів)	Загребельна Ірина Леонідівна, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент, ауд. 476 (навчальний корпус 4) e-mail iruna.zagrebelsna@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/zagrebelsna-iryna-leonidivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумови відсутні
Компетентності	загальні: ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. спеціальні: СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації. СК 3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини. СК 7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів
Результати навчання	РН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням кроскультурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин. РН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження. РН 12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахування національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Самонавчання та саморозвиток, презентація власних креативних ідей, уміння обробляти інформацію, виокремлюючи головне; здатність логічно і системно мислити	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Сформувані розуміння сутності геополітики та геоекономіки як науки про стратегію розвитку й досягнення світового чи регіонального лідерства держав у контексті забезпечення світового порядку та формування сучасного геопростору	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Теоретичні основи геополітики
Тема 2. Геостратегія: поняття, типологія та структурні елементи
Тема 3. Поняття та основні категорії міжнародного порядку
Тема 4. Міжнародні інтеграційні процеси
Тема 5. Теоретичні основи геоekonomіки
Тема 6. Геоekonomіка у контексті сучасних процесів глобалізації суспільства
Тема 7. Сценарії розвитку геоekonomічних регіонів
Тема 8. Україна в сучасному геополітичному та геоekonomічному просторі

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*

практичні методи: *робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, аnotування, підготовка реферату/презентації;*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.*

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, «Мозковий штурм».*

комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*

методи письмового контролю: *самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.*

методи самоконтролю: *самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.*

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до програми

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перекладання

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

- щодо відвідування занять

Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості

	<p>неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprooocinyuvannya2023.pdf</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Вегеш М. Геополітика в постатях і термінах : підручник. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 786 с
2. Гольцов А. Геополітика та політична географія. К.: ЦУЛ. 2019. 416 с.
3. Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / Наук. ред. В.Юрчишин. Київ: Центр Разумкова, 2022. 103 с.
4. Зварич Р.Є. Гео економічні детермінанти альтерглобалізації. Монографія. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2018. 376 с.
5. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Пер. з англ. Н. Коваль. 3-є видання. К.: Наш формат. 2019. 320 с.
6. Маузі Д. Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ / Домінік Маузі / Пер. з англ. О. Гординчук. К.: Брайт Стар Паблішинг, 2018. 184 с.
7. Лимонова Е.М., Кузьмів С.В., Глуха Г.Я., Шкура І.С. Транснаціоналізація світової економіки : навч. посіб. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 137 с.
8. Потехін О., Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі ХХ – початку ХХІ ст. К.: Дух і Літера, 2023. 552 с.

Допоміжні

1. Багатонаціональні підприємства та глобальна економіка: монограф. / за ред. О.І. Рогача. К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 368 с.
2. Дейнека Т.А., Дивнич О.Д., Чернова О.В., Загребельна І.Л., Волкова Н.В. Сучасні глобальні тенденції економіки. Бізнес-Інформ. Харків: Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, 2022. № 12. С. 37 – 44.
3. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>
4. Сучасна міжнародна економіка : підруч. За ред В.М. Тарасевича. Дніпро : ПДП «економіка», 2019. 386 с.
5. Шкурупій О., Дейнека Т., Дивнич О., Загребельна І., Антоненко Я. Концептуальні підходи до визначення основних трендів еволюції глобальної економічної системи. Економічний аналіз. 2022. Т. 32. № 3. С. 7 – 15.
6. Callahan William A. Sensible Politics Visualizing International Relations, Oxford University Press, 2020. 364 p.
7. Chris Miller. Chip War: The Quest to Dominate the World's Most Critical Technology. Scribner. October 4, 2022. 464 p.
8. Javier Blas, Jack Farchy. The World for Sale: Money, Power and the Traders Who Barter the Earth's Resources. Oxford University Press. April 21, 2022. 416 p.
9. Mike Pompeo. Never Give an Inch: Fighting for the America I Love. Broadside Books. January 24, 2023. 464 p.
10. Morgun V., Zahrebelna I., Bilyk T., Khurdei V. and Zub M. The Role of International Organizations in Regulating the World Economy. Archives des Sciences. (2024) Volume 74, Issue 4 Pages 105-111, <https://doi.org/10.62227/as/74415>.
11. Owen Matthews. Overreach: The Inside Story of Putin's War Against Ukraine. Mudlark. April 25, 2023. 432 p

Інформаційні ресурси

1. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2020): Офіційний веб-портал URL: <https://www.globalcompact.org.ua>.
2. Інститут світової політики (ІСП). Офіційний website. URL : <http://iwp.org.ua/>.
3. Комітет Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва. Офіційний website. URL : <http://komzak.rada.gov.ua/>
4. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). Офіційний website. URL : <http://icps.com.ua/>
5. Міністерство закордонних справ України. Офіційний website. URL : <https://mfa.gov.ua/>
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
8. International Monetary Fun. URL : <https://www.imf.org/en/Home>
9. Organisation for Economic Co-operation and Development. URL : <https://www.oecd.org/>
10. United Nations Conference on Trade and Development. URL : <https://unctad.org/>
11. United Nations. URL : <https://www.un.org/en/>
12. United Nations Industrial Development Organization. URL : <https://www.unido.org/>
13. World Bank Group. URL : <https://www.worldbank.org/en/home>
14. World Trade Organization. URL : <https://www.wto.org>
15. Рада зовнішньої політики «Українська призма». Офіційний website. URL: <http://prismua.org/>
16. Foreign Policy Research Institute: Ukraine. Офіційний website. URL: <https://www.fpri.org/country/ukraine/>
17. Royal Institute of International Affairs. Chatham House. Офіційний website. URL: <https://www.chathamhouse.org/regions/europe/central-and-eastern-europe>

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	опитування	розв'язування тестів	реферат / презентація	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Теоретичні основи геополітики	3	3	10	2	-	8
Тема 2. Геостратегія: поняття, типологія та структурні елементи	3	3		2	-	8
Тема 3. Поняття та основні категорії міжнародного порядку	3	3		2	-	8
Тема 4. Міжнародні інтеграційні процеси	3	3		2	-	8
Тема 5. Теоретичні основи геоелектроніки	3	3		2	-	8
Тема 6. Геоелектроніка у контексті сучасних процесів глобалізації суспільства	3	3		2	-	8
Тема 7. Сценарії розвитку геоелектронічних регіонів	3	3		2	-	8
Тема 8. Україна в сучасному геополітичному та геоелектронічному просторі	6	6		2	-	24
Екзамен	-	-		-	20	20
Разом	27	27	10	16	20	100

Шкала та критерії оцінювання при поточному контролі

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях впродовж семестру у формі усного опитування, розв'язування тестів, виконання реферату/презентації, виконання завдань самостійної роботи

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є екзамен.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання навчальної дисципліни та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом.

Мінімальний пороговий рівень оцінки за програмним результатом навчання не може бути нижчим за 60 % від підсумку максимально можливої кількості балів.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- *опитування (0 – 3 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення;

1 бал – здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу;

2 бали – здобувач вищої освіти виявляє достатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу (теми), аналізує матеріал та робить власні висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершено висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки та неточності;

3 бали – здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал;

- *розв'язування тестів (0 – 3 бали):*

0 балів – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів;

1 бал – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 50-70 % тестів;

2 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 71-90 % тестів;

3 бали – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 91-100 % тестів;

підготовка доповіді, реферату, презентації (0 – 10 балів):

0-2 балів – тема реферату не розкрита, список використаної літератури містить менше 2 наукових джерел, оформлення документу здійснено з критичними порушеннями, презентація відсутня, здобувач відмовляється від захисту;

2,5-5,0 бали – тема реферату викладена правильно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація відсутня або не висвітлює предмет аналізу у повному обсязі, здобувач при захисті реферату не повною мірою володіє матеріалом за темою реферату;

5,5-8 балів – тема реферату викладена правильно, матеріал реферування відповідає вимогам досягнення результату навчання, повноті та логіці викладу; список використаної літератури містить 4-5 джерел, в оформленні документу наявні некритичні порушення, презентація висвітлює предмет аналізу, але має вади недостатньої конкретизації матеріалу, здобувач при захисті реферату достатньою мірою володіє матеріалом за темою реферату;

8,5-10 балів – проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, оформлення документу відповідає стандарту, презентація наявна і повністю висвітлює досліджувану тему, здобувач при захисті реферату демонструє повне засвоєння матеріалу;

виконання завдань самостійної роботи (0 – 2 бали):

0 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 50 % від загального обсягу;

1 бал – обсяг виконаної роботи становить 50 % до 70 % загального обсягу;

1,5 бали – обсяг виконаних завдань становить від 71-90 % загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань становить від 90 % до 100 % від загального обсягу.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
Теоретичне	1-3 бали	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	4-5 балів	Відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Здобувач показує відмінні знання з визначених результатів навчання по дисципліні
Тестове завдання	1 бал	Здобувач вищої освіти надає правильну відповідь
	0 балів	Здобувач вищої освіти надає неправильну відповідь
Всього (макс. к-ть балів)	20 балів	

*Екзамен складається з двох теоретичних питань та десяти тестових завдань. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.